

GÓC KHUYNH DIỆP GIÀ

Thân tình chào các cựu học sinh trường Trần Bình Trọng

Năm 1960, khi tôi vào học lớp Năm, tức lớp Một bây giờ, khuôn viên trường tiểu học Trần Bình Trọng nằm nguyên vẹn một dãy nhà dài giáp ranh giữa đường Trần Bình Trọng và Yagut. Lúc ấy trường chỉ có hai dãy lớp xây theo hình chữ L. Một dãy gồm bốn phòng dành cho khối lớp Nhì và lớp Nhì, dãy kia có bảy phòng cho ba khối còn lại và một phòng thầy Hiệu trưởng.

Khu nhà vệ sinh nằm thấp xuống một chút, lũ học sinh như chúng tôi hay đi xuống đó một mình vì nghe đồn có ma trong ngôi nhà của ông cai Hoàng ở gần đây. Sân trường khá rộng, có trục cao ở giữa. Bãi tập thể dục nằm cuối sân trường toàn cát, giữa bãi tập trường hai trục khá cao, chổ chổ; phía trên gác một tầng ngang, một trục bên ngoài sát một trục đường học sinh tập leo. Tầng gác ba sọt dây thép to, có sọt dây thép, có sọt thép gác tầng dưới. Tôi không nhớ ngày xưa học môn thể dục như thế nào nhưng học trò như lớp Năm chỉ cần ngồi trên một gác, quỳ hai chân lại để một đầu bàn chân đứng lên cao là cảm thấy sung sướng rồi.

Xung quanh tróm ng tróm ng toàn cây khuynh diıp chóm gió, lóm y bóng mát và làm hàng rào. Cây lóm n nhanh, thân cây cóm ng cáp vóm n lên tróm i xanh. Ngày tôi vào lóm p móm t cây móm i chóm ng năm mét mà khi tôi róm i tróm ng lên cóm p hai Búi Thóm Xuân có góm c đã to móm t ngóm i ôm không hóm t; gióm dân đóm a phóm ng lóm n đóm t khióm n hàng cây khuynh diıp móm t đóm n chóm còn lóm i vài cây nóm m phía tróm c. Ngày xóm a đó chúng tôi đã có vô số trò chóm i đóm i góm c cây: trái già to thì làm con vóm xoay, nhóm t lá vàng vióm t tên lên đó, nhóm t là sau hôm thóm y Diıp Đình Trà gióm ng bài Nguyóm n Trấi lóm y đóm ng vióm t trên lá cho kióm n đóm c chóm : “Lê Lóm i vi quân, Nguyóm n Trấi vi thóm n”. Quanh tróm ng, cây lúm bóm bóm i có nhióm u trò chóm i ghi đóm u tóm ng gót chân cóm a tuóm i thóm . Sao ngày đó cây cóm i róm m róm p thóm ! Nóm u may móm n, chúng tôi còn tìm đóm c vài trái sim róm ng ngóm t lóm m hay trái mát mát chua chua.

Lúc lóm y, thóm y Diıp Đình Chi làm hióm u tróm ng. Thóm y góm c ngóm i Hoa, đóm u đó khá lóm vì ngóm i Hoa sinh số ngóm . Vióm t Nam chuyên vóm buôn bán mà thóm y lóm i chóm n nghóm gõ đóm u tróm . Thóm y đã già, đáng ngóm i móm p, thóm p, tính tình hióm n lành. Tôi chóm a hóm c xong tíóm u hóm c thóm y đã vóm hóm u. Tuóm i tác không ngăn chí hióm u hóm c cóm a thóm y. Lúc đang hóm c trung hóm c tôi nghe tin thóm y móm t sau khi lóm y bóm ng cóm nhân vẫn chóm ng ngành Hán.

Thóm y cô và hóm c sinh có khoóm ng cách róm t xa. Hóm c sinh khó tóm ng tóm ng đóm c thóm y cô cũng bióm t ăn, bióm t chóm i nhóm mình. Ai cũng đóm đóm c, nghiêm trang tóm lóm i ăn tíóm ng nói đóm n cách đi đóm ng. Thi tuyóm n vào ngành số phóm m phóm i qua hai kóm thi. Sau khi thi đóm u phóm n vióm t thí sinh phóm i thi vóm n đáp. Giám khóm o đánh giá cao phóm n ngoóm i hình, tóm cách , gióm ng nói và ngay cóm chóm vióm t cóm a thí sinh. Thóm y cô giáo viên tíóm u hóm c ngày lóm y thóm ng ghi danh hóm c tíóm i đóm i hóm c Đà Lóm t. Thóm y Nguyóm n Nam Ninh vóm tróm ng bóm y gióm đóm y lóm p Nhóm, tôi hóm c lóm p Nhóm t, vóm y mà năm tôi vào đóm i hóm c, tôi vinh đóm đóm c đóm buóm i trình luóm n vẫn cao hóm c cóm a thóm y vóm i tiêu đóm : Tám bóm n đóm u tróm n cóm a Nguyóm n Tróm ng Tóm .

Bóm y gióm tôi còn nhóm các thóm y cô nhóm : thóm y Nguyóm n Quóm c Bóm o, thóm y Nguyóm n Khóm c Dóm ng, cô Búi Thóm Ninh, thóm y Nguyóm n Văn Sinh...; lóm n tóm ng nhóm t là thóm y Diıp Đình Trà, thóm y đóm y tôi năm lóm p Ba. Thóm y là con trai cóm a thóm y Hióm u Tróm ng. Thóm y còn tróm , đóm y róm t nhióm t tình, hay nhóm t là môn lóm ch số . Tôi không làm sao quên đóm c gióm ng nói, góm ng móm t và cóm đóm u cóm a thóm y: “Ta thà làm quóm nóm c Nam còn hóm n làm vóm ng đóm t Bóm c”... cùng vóm i các buóm i đóm n kóm ch tóm phát cóm a lóm p nay vóm n in sâu vào tôi . Dù đã trên 40 năm nhóm ng tôi vóm n nhóm gióm ng nói tróm trung vui tóm i, đôi móm t nâu vàng và thói quen phóm i có móm t ly nóm c trong vóm t móm i buóm i đóm y cóm a thóm y. Thóm i gian trôi qua, nhióm u thóm y cô đã tóm gióm côi đóm i, phóm n đông róm i xa Đà Lóm t, gióm còn thóm y Tróm n Văn Nghe, hóm ng nhân vóm i quán tóm p hóa nhóm trên đóm ng Hoàng Dióm u.

Tôi góm n bó vóm i tróm ng nhóm cây khuynh diıp già ngày tháng lóm ng lóm vóm i giòng đóm i. Sau khi hóm c xong trung hóm c và số phóm m, tôi tróm vóm tróm ng đóm y hóm c, đóm n nay đã hóm n 30 năm. Ngóm tróm ng

quen thuộc hơn công nghệ của thân, chúng khiến số lần lên của con bé sáu tuổi đến cái già theo năm tháng của bà giáo tóc đen mướt sẫm. Ngôi trường ngồu đứu sẫm ngồu ngành ngầy thồ của ngày đứu đi học đến tháng ngày miết mài trên bệ giảng; niềm nhiệt huyết tuổi trẻ tôi đã đổ ở đây, đứu năm này tháng nọ, bài giảng có khác nhau, khi bước chân vào lớp tôi vẫn thấy đó là gia đình mình. Nhưng đâu chính mình tôi thì thật xa vời ngôi trường này mà có nhiều, nhiều người như thế...

Cách đây khá lâu, vào một buổi chiều, tôi khá âm u mặc dù mới đến công nhân... Ngôi trường xưa đã mờ nhạt, học sinh ngày đến lại đến tránh đợt chuyển trường. Tôi nhìn học trò mà lòng buồn theo thời gian. Buổi sáng nhóm người ăn mặc sang trọng xuất hiện ở sân trường, công nhân nói vui vẻ. Học sinh làm lễ, buổi đầu bài học ngoài công nhân nhìn ra. Một người đàn ông trẻ tuổi năm mới, tách khỏi nhóm, bước vào lớp, chào tôi, người người nói:

-Năm xưa, tôi học ở trường này và tôi nhớ tôi đã từng học ngay lớp này. Bây giờ, có dịp về nhà thăm gia đình, tôi trở lại Đà Lạt và tìm về ngôi trường đứu tiên tôi học. Tôi xin cho tôi được chụp hình trong lớp cùng các cháu...

Tôi nhìn anh lòng buồn niềm vui. Chúng tôi biết khi rời xa hình ra, anh có tìm thấy chú học trò nào có mái tóc vàng hoe chấy nắng năm nào của anh không mà lần lại nghìn trùng tìm về chút dư âm của ngày xưa cũ.

Chút dư âm ngọt ngào lần man mác buồn trên lần trong buổi lễ phát trường cũ năm. Hôm nay sân trường nhộn nhịp đầy phố huynh, học sinh quần áo tươm tươm và khuôn mặt rạng rỡ. Trên lễ đài, những chàng thanh niên trường đẹp màu sắc xếp thành hàng dài. Tiếng loa phóng thanh xướng danh tên học sinh lần về và tiếng vỗ tay. Ít ai để ý một công nhân già hom hem những vẫn đứng ở cuối bệ giảng xuống xe, công nhân vào một công nhân thanh niên, bước lên chụp ảnh theo hai dãy lớp, trẻ em ngâm thốt lâu trường phòng học trường, công nhân tiếng nói ký ức rồi bụi ngùi tâm số:

-Tôi từng làm hiệu trưởng ở đây; biết mình không còn sống bao lâu, tôi muốn về thăm lại lần cuối!

Sau vài lần chuyển thành phố, khuôn viên trường dần thu nhỏ lại. Hàng cây khuynh diệp không thuộc về trường nữa mà thành cây xanh của hè phố. Có cây đã bước bóng dáng mà chúng tôi biết từ khi nào, ai đến lúc nào? Nhà ông cai Hoàng trường kia nằm trong phần đất của quê

đi thu hoạch khuôn viên trồng nay đã hòa vào phần đất của dân. Chỉ có góc khuynh diệp già mới nhún nhún đứng và chong kiêu nhũu lên đi thay của ngôi trồng qua từng mùa lá rụng. Hai dãy lớp cũ và khu nhà vệ sinh được phá xây thành hai dãy nhà ba tầng đẹp; khi vẫn phòng có một khu riêng và trồng trên làm hai tầng. Khuôn viên trồng được san bằng phẳng, tráng xi măng.. Quanh trồng thôi không còn hình ảnh sọc vàng rực rỡ của nhụy hoa dã quỳ nở trong lòng đông, và cánh hoa sọc vàng rơi vãi lũ hạc trò trên nhụy vành nón, trên bàn cô giáo...

Ngôi trồng dù có một mặt mới nhụy nhụy của tuối thời bao thời nhụy ánh trắng vẫn nguyên vẫn một tình. Trên hiên bà giáo chụm búp và hũu búp cựa theo hành lang. Cơn gió thổi qua tầng cây khi nhụy c lá vàng chao mình lơ lửng vòng quyển luyến, là đà bay theo búp c chân đi. Ngồi và qua trồng và chút hũu nhụy đi tìm chi c lá vàng của mùa thu trổ c. Nhụy góc khuynh diệp già mà thân cây vẫn hiên ngang trồng vưỡn trên trổ i cao, lòng lơ dũu ôm từng kẽ ni m, từng hình ảnh mĩ ngày của thũy trò Trổn Bình Trổng theo năm tháng vào lòng và hôm nay nhụy vẫn còn vàng trổ i trong chi c lá...

Phạm Mai Hoàng

